

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 23 ОТ 15.12.1977 Г. ПО Н. Д. № 21/1977 Г., ОСНК НА ВС

Публикувано: Сборник постановления и тълкувателни решения на ВС на РБ по наказателни дела 1953-1990, стр. 155, пор. № 48

ЗА СЪВКУПНОСТТА ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 23 - 25 НК

Чл. 95 - 108 НК

Чл. 109 НК

Главният прокурор на НРБ е предложил да се издаде тълкувателно решение по въпроса: Когато организацията или групата, след като е образувана при условията на чл. 109 НК, извърши и друго престъпление против народната република, каква отговорност следва да носи - по чл. 109 НК и за другото престъпление по чл. 95-108 НК, при условията на реална съвкупност или само за реално извършеното престъпление по чл. 95 - 108 НК.

Прокурорът даде заключение, че е налице реална съвкупност от престъпления.

Върховният съд, ОСНК, за да се произнесе, съобрази следното: Изпълнителното деяние на престъплението по чл. 109, ал. 1 и 2 НК се изразява в три форми: образуване, ръководене или членуване в организация или група, която си е поставила за цел да върши престъпления против народната република. Следователно наказва се като завършено самостоятелно престъпление предварителната организационна дейност.

Групата е налице, щом две или повече лица съгласуват волята си за осъществяване на едно или повече престъпления. Организацията е обединяването на две или повече лица за трайна и устойчива престъпна дейност. За разлика от групата организацията се отличава с по-висока степен на организираност и устойчивост. Тя може да бъде по-многобройна и да има съответни структурни звена или поделения. По признака трайност и устойчивост организацията и групата се отличават от обикновеното съучастие, възникнало инцидентно.

Образуването на организацията или групата е дейност по съгласуване воите на две или повече лица за постигане на определена цел. Ръководенето се изразява в поставяне на общи или конкретни задачи в устна или писмена форма, в изработване на план или други указания за постигане на набелязваната цел. Членуването пък е съгласието на дееца, изразено устно или писмено или с някакви действия, за участие в дейността на организацията или групата.

От субективна страна престъплението по чл. 109, ал. 1 и 2 НК се характеризира с два момента - умисъл и специална цел. Умисълът е пряк. Целта на участниците в организацията или групата е да извършват престъпления против народната република.

Между участието в организацията или групата по чл. 109, ал. 1 и 2 НК и приготвянето по чл. 110 НК съществува известна прилика. И в двата случая се касае до предварителна престъпна дейност, изразява се в създаването на определени предпоставки за осъществяване на престъпления против народната република. То се доближава и в субективно отношение по преследваната цел, която има еднаква насоченост - да се вършат престъпления против народната република. Двете форми на престъпна дейност обаче са разграничени в Наказателния кодекс, тъй като съществуват и различия. Приготвянето по чл. 110 НК е такъв стадий на предварителна престъпна дейност, при който условията за осъществяването на определено престъпление могат да се създадат и от едно само лице, а при участието на две или повече лица може да не

съществува организация или група. За състава на чл. 109, ал. 1 и 2 НК във всички случаи е необходимо участието на две или повече лица и да се касае до организация или група като своеобразна форма на съвместна или задружна дейност. Приготовленията по чл. 110 НК се характеризира в субективно отношение с преследваната от дееца цел - "да извърши престъпление по тази глава". Целта на организацията или групата по чл. 109, ал. 1 и 2 НК е да се извършат "престъпления против народната република".

Престъпната дейност по чл. 109, ал. 1 и 2 НК е специфична по характер и по-широка по обхват и предназначение от подготовлението по чл. 110 НК. Престъплението по чл. 109, ал. 1 и 2 НК, е завършено с организирането, ръководенето или членуването в организацията или групата и за съставомерността на деянието не се изисква целта, която си е поставила организацията или групата, да е реализирана. Оттук изводът, че ако деецът, след като е извършил престъпление по чл. 109, ал. 1 и 2 НК, с други деяния осъществи и едно конкретно престъпление против народната република, което засяга и друг непосредствен обект - например вътрешната и външна сигурност на страната, нормалната стопанска дейност, личността на отговорни длъжностни лица и др., ще отговаря и по чл. 95-108 НК. Засягането на два различни обекта налага отговорност за две отделни престъпления, извършени при условията на реална съвкупност, за които деецът ще се накаже отделно за всяко от тях, като му се определи и общо наказание за съвкупността - чл. 23 - 25 НК.

Неправилно някои съдилища разбират и тълкуват и санкцията, предвидена в чл. 109 НК. Според този текст от закона наказанието по чл. 109, ал. 1 е от три до дванадесет години, а по ал. 2 - до десет години лишаване от свобода. И в двата случая наказанието не може да бъде "повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление". Това означава, че ако организацията или групата е организирана да върши престъпления против народната република, които се наказват по-леко от престъплението по чл. 109 НК, последното ще има тяхната санкция, така както там е определена с минимум и максимум. Например, ако организацията или групата си е поставила за цел да върши престъпления по чл. 108 НК, отговорността на участниците в организацията или групата ще бъде от един месец до пет години лишаване от свобода, като в тези рамки ще се индивидуализира наказанието на организаторите, ръководителите и членовете на организацията или групата. Обратно, ако за престъпленията, за които се организира организацията или групата, е предвидено по-тежко наказание от това по чл. 109 НК, ще се приложи само санкцията по чл. 109 НК, а не и санкциите за по-тежките престъпления - измяна, шпионство, вредителство и др. И това е така, защото не може подготвителната престъпна дейност по чл. 109, ал. 1 и 2 НК да се санкционира по-тежко от осъществените вече престъпления против народната република, за които са изградени организацията или групата.

По тези съображения и на основание чл. 51, ал. 2 от Закона за устройство на съдилищата Върховният съд, ОСНК,

РЕШИ:

Ако деецът, който организира, ръководи или участва в организация или група, която си е поставила за цел да върши престъпления против Република България, извърши и едно от престъпленията по чл. 95-108 НК, носи наказателна отговорност при условията на реална съвкупност по чл. 109, ал. 1 или 2 НК и за другото престъпление по чл. 95-108 НК, като му се определи и общо наказание по чл. 23-25 НК.

Наказанието за престъплението по чл. 109, ал. 1 и 2 НК не може да бъде по-голямо по минимум и максимум от наказанието за извършеното престъпление по чл. 95-108 НК, за които организацията или групата е била изградена.